

RECURSOS PER DESCOBRIR LA PRESENCIA DE DÉU EN ELS INFANTS

Viure la fe en família

Fragmenta Editorial

Taller «Respira» organitzat per Camí Endins i impartit per Inês Castel-Branco, autora del llibre homònim, a l'Ateneu L'Harmonia.

La història apassionant de la recuperació del «Beatus» de la Seu d'Urgell, una de les peces emblemàtiques del Museu Diocesà

P 9

«Som un sol poble»

Entrevista a Vera Baboun, catòlica i primera alcaldessa de Betlem

P 12-13

Vera Baboun amb el bisbe auxiliar de Jerusalem, Mons. William Shomali.

Editorial

Família i interioritat

Encara avui molts pares bategen els seus fills, uns quants fan la Primera Comunió, molt pocs arriben a la Confirmació i només una minoria persevera en l'itinerari creient. La transmissió de la fe continua essent una tasca àrdua. A *Catalunya Cristiana* aquesta setmana hem volgut donar pistes per a l'educació de la interioritat. El Primer Pla ha estat elaborat pel nostre redactor Joan Andreu Parra. Jaume Gubert, pare de dos fills, professor d'institut i militant d'ACO sosté que «una educació de sentit comú, positiva, enriquidora i oberta és el necessari i imprescindible punt d'arrencada d'un possible procés de fe». Els pares i els adults «som els primers cristians creïbles als seus ulls». Hilario Ibáñez, de Camí Endins, apunta que «a totes les cases hi hauria d'haver un oratori o un espai per connectar amb la interioritat. A la di-

nàmica familiar cal incorporar-hi estones de silenci o moments de respir per a petits i grans». Alerta, però que, de silenci davant de la pantalla, n'hi ha molt. No volem un silenci passiu exposat a un bombardeig d'imatges i de paraules: cal tenir molta cura per saber d'on beuen els petits. El papa Francesc a l'*Amoris laetitia* (260) diu que la família «necessita plantejar-se a què vol exposar els seus fills. Per a això, no s'ha de deixar de preguntar (...) qui entra a les seves habitacions a través de les pantalles...» Jordi Espí, consiliari diocesà del MIJAC de Barcelona i Terrassa, explica com li ha estat d'enriquidor descobrir la presència de Déu en els infants. Assegura que els nens també ens evangelitzen: «Al MIJAC partim de la intuïció que els infants són els millors evangelitzadors

dels altres infants i de les seves famílies; poden anunciar en el seu entorn l'Evangeli i participar en la construcció de l'Església. I tot això ho fan des de la seva realitat infantil: convidant els seus amics i amigues a "fer grup", a actuar amb ells o com ells, a venir a les seves trobades i celebracions, a descobrir com Jesús es troba present en tot el que fem i vivim.» Molts pares i mares entren en relació amb noves persones a partir de les relacions que han establert els fills amb amics i companys, especialment en l'etapa escolar. Podem adonar-nos de la mirada de Déu a través de la seva mirada, dels seus fets o podem fer experiència de l'Amor de Déu definit amb trets maternals i paternals a partir de la pròpia experiència de mares i pares. Cada família pot trobar aquestes i moltes d'altres ocasions d'evangelització.

La redacció us proposa

Exclusió de la missa al programa d'actes de la Mercè

Mn. Joan Martínez Porcell parla d'aquesta polèmica
P 8

Cinc-cents anys de cristianisme protestant

Article de Guillem Correa, del Consell Evangèlic de Catalunya
P 15

Compromís evangèlic a la «dolça presó»

La benedictina Enriqueta Guarch comparteix la tasca de les Germanetes de Jesús a Ceuta
P 16-17

Neix la diplomatura de Música Sacra

Estudis oferts per la Facultat Antoni Gaudí en col·laboració amb l'abadia de Montserrat
P 27

Un nou llindar

El cor de l'experiència creient

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

Recordo haver llegit un extens treball sobre el reconeixement de l'existència de Déu com a únic remei per a les ferides de l'home contemporani i suport per a l'edificació de la seva dignitat. Una de les frases que em van quedar gravades va ser aquesta: «Quan el pare se'n va, els fills tenen fred.» Aquesta constatació l'ajudava a analitzar l'afebliment humà i social d'un món sense pare, el drama d'uns fills condemnats a ser orfes per sempre. I venia la pregunta: es pot viure sense Déu?

Potser tenim la impressió que vivim una situació anunciada, resultat d'una actitud prepotent de l'home i la dona que explica el Gènesi i que manifesta la lliure voluntat de desplaçar Déu de la pròpia vida com a origen, com a plenitud i com a interlocutor. No n'hi ha prou de fer anàlisis sociològiques que ens proporcionin dades exactes o aproximades de la situació dels creients en la societat. És l'hora d'anar al cor de l'experiència creient, que és la vivència del Déu que Jesús ens ha donat a conèixer i que l'anomena «Pare», és l'hora de fer, com Jesús, un acte de confiança i un anunci explícit.

L'experiència de la fe en Déu té moltes cares de presentació. Mentre uns accentuen aspectes que relacionen quasi exclusivament amb la vida interior i privatitzen la vida cristiana, altres la redueixen a unes actituds seculars que incideixen de ple en la vida social, de la que reben el seu reconeixement públic. Tanmateix, a l'evangeli, Déu té un rostre, una forma concreta de presentar-se i donar-se a conèixer i, quan ha aparegut Jesús, aquest rostre és, a més, humà. Així i tot, la seva encarnació en el temps no sempre coincideix amb la percepció que d'ell en tenim ni amb la imatge i semblança que d'ell en donem. Sabem dir «Senyor! Senyor!» i no estar disposats a ser i a fer com ell ens indica.

Què ens demana Jesús? Posar un bon fonament a la nostra vida per arribar a aconseguir un equilibri personal, una unitat interior. Aquest fonament és Déu, el seu Pare i el nostre Pare.

Espiritualitat en família: possible i necessària

Iniciatives per conrear la interioritat

Joan Andreu Parra

Els infants estan en el nucli del discurs i de l'acció de Jesús. No en va, l'evangelista Mateu posa en boca del Mestre: «Us ho asseguro: si no us torneu com els infants, no entrareu pas al Regne del cel.» En canvi, els adults tenim grans dificultats per descobrir la presència de Déu en el món infantil. «Encara considerem els infants i els adolescents com a projectes de persones, futurs *ciutadans*, futurs *cristians*. Això fa que tot sovint oblidem que nens i nenes poden evangelitzar-nos ara i aquí, sense haver d'esperar que siguin grans», argumenta Jaume Gubert, professor d'institut i membre de l'Acció Catòlica Obrera (ACO).

Tractar de viure i valorar més el present, els signes, els fets, i «mirar de descobrir com l'Esperit bufa a través dels infants» és el que proposa el mateix Gubert. Per fer-ho cal «una certa *parada*, un estar atents, un llegir la vida entre línies.» En definitiva, «canviar el xip: nenes i nens són persones avui, per tant, Déu es fa també present en ells i en poden fer experiència a la seva manera, molt senzilla, petita, i que mai és la de l'adult cristià», subratlla Gubert.

Aquesta mateixa inquietud també arrela en l'*Amoris laetitia*, l'exhortació apostòlica de Francesc, amb tot un capítol, el novè, dedicat a l'«Espiritualitat conjugal i familiar»: «L'educació en la fe sap adaptar-se a cada fill, perquè els recursos apresos o les receptes de vegades no funcionen. (...) Els pares que volen acompanyar la fe dels seus fills estan atents als seus canvis, perquè saben que l'experiència espiritual no s'imposa sinó que es proposa a la seva llibertat» (288).

El bisbe de Roma també apunta de manera precisa alguns dels entrebancs: «(...) els pares arriben a casa cansats i sense ganes de parlar, en moltes famílies ja ni tan sols existeix l'hàbit de menjar junts, i creix una gran varietat d'ofertes de distracció...» (50). I convida les famílies a no abandonar la seva funció i a ser creatives: «La família no pot renunciar a ser lloc de sosteniment, d'acompanyament, de guia [dels fills], encara que hagi de reinventar els seus mètodes i trobar nous recursos (...)» (260).

És en aquesta línia que, cada cop més, poden trobar-se algunes activitats, recessos, tallers com els que

Les properes edicions del recés multigeneracional a la Cova de Manresa seran el 25-26 de març i el 20-21 de maig de 2017.

Una part de l'equip de laics que organitza el recés a la Cova de Manresa (d'esquerra a dreta): Rafael Abós, Jordi Matias, Glòria Andrés, Jordi Sánchez, Jaume Casassas i Lucía Montobbio.

organitzen a la Cova de Manresa o l'Associació Camí Endins. Són propostes que parteixen de la senzillesa i que aspiren a educar i conrear la interioritat i l'espiritualitat en el si de la família.

Recés multigeneracional a la Cova de Manresa

El Centre d'Espiritualitat de la Cova de Sant Ignasi i l'Escola Ignasiana d'Espiritualitat (EIDES) ofereixen el

JAUME GUBERT
«Nens i nenes poden evangelitzar-nos ara i aquí, sense haver d'esperar que siguin grans»

JORDI SÀNCHEZ
«Viure la fe en família i sense edat és una de les riqueses de l'espiritualitat ignasiana»

recés multigeneracional des de fa sis anys. Es tracta d'un cap de setmana de pregària i de reflexió en clau ignasiana

adreçat a famílies, parelles sense fills o amb fills de totes les edats i a gent gran. L'activitat, disponible en dues edicions a l'any, està dirigida per un grup de deu laics i hi assisteixen a l'entorn de 30 o 40 persones.

«Pretenem donar resposta a una necessitat espiritual que és palpable a les nostres parròquies i comunitats d'anar més enllà dels recessos centrats en una persona sola», explica Jordi Sánchez, de l'equip organitzador. La Cova de Manresa, on sant Ignasi va escriure la major part dels *Ejercicios Espirituales*, és el marc on es fa l'activitat: «Realitzar un recés en família al bressol de l'espiritualitat ignasiana pot representar una experiència important per al treball de la nostra interioritat», argumenta Sánchez, que també és col·laborador habitual de Catalunya Cristiana.

Pel que fa a la dinàmica, els exercicis del sant de Loiola són l'eix verte-

Infants protagonistes al MIJAC

«Al MIJAC (Moviment Infantil i Juvenil d'Acció Catòlica) partim de la intuïció que els infants són els millors evangelitzadors dels altres infants i de les seves famílies», explica el consiliari del MIJAC, Jordi Espí. En aquest moviment especialitzat, present a les diòcesis de Barcelona, Girona, Lleida, Mallorca, Terrassa i Vic, observen que «gràcies als infants arribem a moltes famílies que estan allunyades de la fe; quan expliquen el que fan i el que viuen en el dia a dia del moviment, provoquen interrogants als seus pares i, fins i tot, un acostament a l'Església», constata Espí.

«Volem que els nens es trobin "com a casa", amb els altres nens, els animadors i consiliaris, i Jesús», relata Espí, que destaca la centralitat de la figura de Jesús: «Quan amb els nens revisem el que hem viscut acudim a l'Evangeli perquè Jesús ens ajudi a donar gràcies per les coses que hem fet bé o perquè ens ajudi a veure les

que hem de fer millor», recorda Espí. Sovint es propicien moments de contemplació i de silenci «acabant el dia amb una reflexió, revisió o pregària. D'aquesta manera, en les coses que fan i viuen, els infants van descobrint la presència viva de Jesús en la seva família, en els companys de l'escola, en el seu barri...», detalla Espí.

Espí destaca la riquesa que li ha suposat com a capellà descobrir la presència de Déu en el món infantil i evoca moments concrets: «Quan m'assec amb un grup d'infants i llegim un text de l'Evangeli i el comentem plegats, quan reviso amb ells el que hem fet en un dia i expressem alguna alegria o preocupació amb una pregària, quan celebro amb ells l'Eucaristia i els convido a reconèixer l'amor de Jesús que es fa present en el pa i en el vi. Per tot això, cada dia dono gràcies a Déu perquè em dona l'oportunitat d'estimar-lo i servir-lo en els més petits.»

En primer pla

Fragmenta Editorial
Observar una flor o un paisatge, caminar amb els ulls tancats, respirar junts pare i fill, són activitats senzilles que es fan als tallers de Camí Endins.

Fragmenta Editorial
Aparcar la formulació i viure l'experiència, és el que proposa Camí Endins en les seves activitats.

brador, malgrat que «no es tracta d'un cap de setmana d'exercicis espirituals, sinó d'un recés que els té com a rerefons. Així, el fil conductor, el tema i els textos proposats són els mateixos per a tothom, tot i que després hi ha activitats que es fan per grups d'edat, d'altres per a famílies, per a tot el grup...», aclareix Sánchez.

Els organitzadors destaquen que és durant les primeres hores d'haver arribat quan les famílies troben més dificultats perquè «arriben empeltades del ritme frenètic de la setmana i aquí els oferim una aturada pel seu ritme físic i una oferta d'espiritualitat per al seu interior». En canvi, allò més celebrat «és poder compartir l'experiència que ens ofereix aquesta espiritualitat, tinguin l'edat que tinguin. És una de les riqueses de l'espiritualitat ignasiana: es viu la fe en família i sense edat», subratlla Sánchez.

Camí Endins: educar la dimensió interior

Per respondre a la pregunta fonamental «Qui sóc jo?» l'ésser humà, més que una exploració exterior, ha de fer una introspecció. Aquesta és la intuïció bàsica de Camí Endins, una associació formada per dos matrimonis del barri de Sant Andreu de Barcelona, i que des de fa tres anys aporta eines educatives que ajudin a fer-nos conscients de la riquesa que rau dins la mateixa persona.

«Però on aneu? Deixeu-me amb aquesta marieta!» La Marta Digón, de Camí Endins, s'emociona en recordar com en una activitat que van fer, un infant de tres anys va donar tota una lliçó als adults en la importància de l'ara i de l'aquí: «Els fills s'obren més, són més sincers, més naturals, accedeixen a la interioritat amb més facilitat que els adults. Nosaltres tenim més filtres, com el de la vergonya o pensar en quina és la formulació més adient», sosté Digón.

Camí Endins proposa diferents itineraris, adreçats tant a petits com a grans, que ajuden a connectar amb qui som. Els eixos del treball són practicar i viure el silenci, la meditació i l'atenció plena: «No és només la moda del min-

dfulness [tècnica que podríem traduir per "plena consciència"], és un altre punt que dona el silenci, el no pensar, la vivència radical que no sóc algú que es construeix a si mateix, sinó que tots som u i que interdepensem», explica Hilario Ibáñez, de Camí Endins.

Per connectar amb aquesta interioritat, des de Camí Endins expliquen que s'ha de fer tot un procés de desprendre de les capes amb què construïm la nostra identitat externa i que ens dificulten connectar amb el sòc: «Aquestes categories o definicions: mare, germana, mestra, treballadora... poden desaparèixer d'un dia per l'altre. Llavors quedo jo, l'essència», explica Digón.

Teresa Vallvé, que havia estat religiosa a les Germanetes de l'Assumpció i amb experiència eremítica, està en l'origen de Camí Endins: «És curiós el fet que els eremites es retiren per allunyar-se del soroll i, en canvi, tenen una activitat immensa de persones que els van a visitar. Això contradiu l'opinió majoritària que qui es posa

MARTA DIGÓN

«Els fills s'obren més, són més sincers, més naturals, accedeixen a la interioritat amb més facilitat que els adults»

HILARIO IBÁÑEZ

«Això no va d'educar a nens, l'educació és per a tots. Anem a investigar junts»

en la cerca de la interioritat s'aïlla. Probablement tindràs una etapa d'allunyament, però el retorn és amb una profunditat i una riquesa que es capta», justifica Ibáñez.

Des de l'entitat, constaten que la interioritat a les famílies continua vivint-se de manera dual, amb el món adult i el món infantil separats: «Això no va d'educar nens, l'educació és per a tots. Va de com ens transmetem la capacitat d'emocionar, d'admirar, de fer silenci, d'agrar. Anem a investigar junts. De fet, malgrat que els adults tenim la capacitat de la formulació, els nens ens donen cent voltes en vivència», explica Ibáñez.

També anoten que l'espiritualitat pot viure's més enllà del marc religiós: «Ens arriben famílies amb recorregut creient, no pas rebotades, que han portat els fills a escoles cristianes, a esplais, han fet catequesi i que no troben resposta a l'educació en la interioritat: les sabbates que hem portat sempre potser ara ja no ens van bé, el vell paradigma espiritual ha quedat obsolet», opina Digón.

Per educar la interioritat i l'espiritualitat en el si de la família cal «molt de diàleg, molt de testimoni il·lusionat i tenir present que a la llarga filles i fills decidiran lliurement. La família pot oferir, mostrar, deixar-se evangelitzar pels fills i filles, posar mitjans, participar de celebracions de la fe, però sobretot ha de ser testimoni de fe i de participació en el pla de Déu per un món més just i solidari. El conreu de l'espiritualitat sense anar lligada a la vida i a l'acció per un món com el vol Déu, no té massa sentit», conclou Gubert.

El do de la fe

Els infants: obrir portes i preparar camins és un llibret que va publicar el professor d'institut Jaume Gubert a l'Acció Catòlica Obrera (disponible en obert a www.acocat.org/hemeroteca) on s'anota que els adults tenim un «plantejament mercantilista de la fe», en el sentit que «volem fabricar els cristians del demà esperant en l'esforç educatiu uns rendiments a llarg termini». Aquest plantejament anacrònic «ha d'evolucionar cap a la visió que nenes i nens són persones avui i que poden fer experiència cristiana, a la seva manera», opina Gubert.

Una preocupació recurrent en els progenitors és com transmetre la fe als fills. En canvi, «la fe és un do que ens és donat per la gràcia de Déu. Per tant, ja podem educar per al futur, que si el do no arriba no hi ha res a fer. El que sí que cal fer és preparar el camí per si aquest do arriba», indica Gubert. És aquí on pren importància «el testimoni de fe de la família, el coneixement de Jesús, l'educació en valors i el creixement com a persones lliures i crítiques. Si més endavant han d'abraçar la fe cristiana ho hauran de fer ells lliurement», conclou Gubert.

«A la llarga, després d'anys la conclusió podria ser aquesta: si com a família s'ha aconseguit que els fills siguin persones felices, tot l'esforç ha valgut la pena; si, a més, fills i filles han esdevingut persones solidàries, amb capacitat de fer el bé i de fer aportació positiva al món en què viuen, ens podem donar per plenament satisfets; i si, a més, els ha arribat el do de la fe i l'han acollit, què més podem fer que donar gràcies a Déu?», resumeix Gubert.

MÉS INFORMACIÓ:

- Recés multigeneracional a la Cova de Manresa. Tel. 938 720 422 i info@covamanresa.cat.
- Associació Camí Endins. www.camiendins.org i camiendins@llarg.com.